

ЗБІРКА РУКОПИСНИХ ДОКУМЕНТІВ ДО ІСТОРІЇ КОМПОЗИТОРСЬКОЇ СПАДЩИНИ ДЕНИСА СІЧИНСЬКОГО

Яким Горак

доцент кафедри теорії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, канд. мистецтвознавства

У статті вперше здійснено огляд збірки рукописних документів, адресованих Ярославові Ярославенку. Ці документи висвітлюють творчу співпрацю Дениса Січинського з музичним видавництвом «Торбан» і участь Я. Ярославенка (як керівника видавництва) у визначенні долі творчої спадщини Д. Січинського після смерті композитора. Огляд супроводжено коментарем, у якому узагальнено наукові дослідження цих рукописів, з'ясовано їх суть, призначення, наведено факти та події, що зумовили появу цих матеріалів.

Ключові слова: *Денис Січинський, Ярослав Ярославенко, музичне видавництво «Торбан», листи, рукописи, «Спадщина Дениса Січинського», Лев Джулинський, Наукове товариство імені Шевченка.*

The article makes attempt to review for the first time the collection of manuscript documents, addressed to Yaroslav Yaroslavenko. Thematically these documents are linked to creative collaboration of Denys Sichynskiy with «Torban» Music Publishing House and participation of Y. Yaroslavenko (as a head of the house) in the preservation of Denys Sichynskiy's creative heritage after the composer's death. The review is followed by commentary, which summarizes the scientific investigation of these manuscripts, explains their essence, aim, elucidates the facts and events behind these documents.

Keywords: *Denys Sichynskiy, Yaroslav Yaroslavenko, «Torban» Music Publishing House, letters, manuscripts, «Heritage of Denys Sichynskiy», Lev Dzhu-lynskiy, Shevchenko Scientific Society.*

В статье впервые сделан обзор собрания рукописных документов, адресованных Ярославу Ярославенко. В данных документах раскрыты творческое сотрудничество Д. Сичинского с музыкальным издательством «Торбан» и участие Я. Ярославенко (как руководителя издательства) в определении судьбы творческого наследия Д. Сичинского после смерти композитора. Обзор сопровождается комментарием, обобщающим проведенные научные исследования этих рукописей, выясняющим их сущность и предназначение, раскрывающим факты, события, ставшие толчком к написанию данных материалов.

Ключевые слова: Денис Сичинский, Ярослав Ярославенко, музыкальное издательство «Торбан», письма, рукописи, «Наследие Дениса Сичинского», Лев Джулынский, Научное общество имени Шевченко.

У відділі наукових досліджень музичних творів і фотодокументів Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника збереглася низка рукописних документів [8], адресованих Ярославові Ярославенку (справжнє прізвище — Ярослав Вінчковський (1880–1958). Це автографи листів (українською, польською мовами) різних людей до Я. Ярославенка за 1906–1912 рр., зошит з його нотатками, телеграма, поштові квитанції про надіслані бандеролі, документи музичного видавництва «Торбан» (угоди про друкування творів, дозволи на передрук, список творів та ін.). Усі ці такі різні документи об'єднує спільна тематика — творча співпраця Дениса Січинського з музичним видавництвом «Торбан» і участь Я. Ярославенка (як керівника видавництва) у вирішенні долі творчої спадщини Д. Січинського після смерті композитора.

Видавництво (тоді воно було видавничою фірмою) під назвою «Українська накладня» у Львові Я. Ярославенко очолив у лютому 1905 р. і запросив Д. Січинського до співпраці. Композитор радо відгукнувся на цю пропозицію, надсилав для видавництва свої твори, а з Я. Ярославенком активно листувався до кінця свого життя. Листи Д. Січинського до Я. Ярославенка 1905–1909 рр. зберігаються у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника [6] і були опубліковані у 1993 р. [3]. Ярославенко долучив до кожного з них окремо написаний власний коментар під назвою «Замітки до листів і карток пок. Дениса Січинського, укр[аїнського] композитора з приводу кореспонденції між нами», датований 22 лютого 1913 р. [6, арк. 51-56]. Однак не всі прокоментовані листи збереглися у справі, декілька з них віднайшлося серед рукописної добірки. Це, зокрема, документи, адресовані «Українській накладні» й підписані Д. Січинським. В одному з них, що містить підпис «За Видавництво муз. «Станіславівського Бояна» Денис Січинський арт. редактор, Євген Якубович», датованому «Станіславів 9 марта 1906» [8, арк. 59], йдеться про надання дозволу «Станіславівським Бояном» львівському видавництву перевидати два твори Д. Січинського — солоспіви

«Як почувеш вночі» (слова І. Франка) та «Не співайте мені сеї пісні» (слова Лесі Українки). Саме цього документа стосується коментар Я. Ярославенка у «Замітках до листів...»: «Уповажене з 9 ого марта 1906. Наведені пісні належали до тих закуплених «11 пісень». Появились як № 24 і 28 [видавництва «Торбан». — Я. Г.]» [6, арк. 51; підкреслено в автографі. — Я. Г.]. «11 пісень», про які йдеться в коментарі, — це 11 солоспівів Д. Січинського з «Альбому пісень», виданого «Торбаном» 1908 р. Про них йдеться і в іншому документі (з датою «Станиславів дня 17/IV 1906») [8, арк. 60], який Я. Ярославенко назвав у «Замітках до листів...» «Контрактом з 17/VI 06 купна і продажі 11ох пісень» [6, арк. 56; підкреслено в автографі. — Я. Г.]. «Контракт», який підписали Денис Січинський та Ярослав Витошинський і Федір-Іван Олесницький як свідки, засвідчував, що Д. Січинський передавав 11 своїх солоспівів (перелік подано в документі) у видавництво для опублікування.

Ще один документ з добірки з датою «Станиславів 23/8 1906» і підписом Д. Січинського [8, арк. 58] свідчить про відступлення композитором накладні «на цілковиту і свобідну власність» чотирьох його творів: солоспівів «І золотої і дорогої» (слова Т. Шевченка), «Стоїть гора високая» (слова Л. Глібова) та фортепіанних творів — «Піснь без слів» (d-moll) та «Mazurka de Concert». Цей документ у «Замітках до листів...» не згадано.

Важливим і трагічним документом добірки є автограф листа Д. Січинського від 28 лютого 1909 р. [8, арк. 40-41], в якому композитор заповів Я. Ярославенкові й очолюваному ним видавництву «Торбан» власність на рукописи своїх творів і право на їх збір та публікацію. «Лист з 28/2 1909. Се формальне завіщане яким [Д. Січинський. — Я. Г.] зробив одиноким спадкоємцем усіх своїх творів «Музичну Накладню Торбан» у Львові» [6, арк. 56] — так прокоментував цей лист у «Замітках до листів...» Я. Ярославенко. Зазначимо, що в публікаціях лист ніколи не відтворювався точно за автографом. У публікації Я. Ярославенка [2] 1910 р. його подано з істотними купюрами, оговореними автором публікації. 1936 року лист опублікував у повному обсязі Степан Чарнецький [12]. У короткій преамбулі він зазначав, що лист «наводжу дослівно, змінивши лиш правопис і одно драстичне слово» [12]. Однак втручання С. Чарнецького в текст листа значно глибші й істотніші, ніж узгодження з тодішнім правописом: замінено деякі слова, форми

дієслів, два прості речення об'єднано в одно. «Драстичним словом» була фраза з листа про «скотське повоження» Джулинського, що С. Чарнецький змінив на лагідніше — «нелюдське поведіння». Не знаючи про публікацію С. Чарнецького, 1993 р. автор цих рядків відтворив цей лист за статтею Я. Ярославенка 1910 р. в опублікованому корпусі з 28 листів Д. Січинського до Я. Ярославенка [3, с. 297-298].

Свою останню зустріч з Д. Січинським Я. Ярославенко описував у статті «Спадщина Дениса Січинського»: «Коли відтак дня 26 марта того ж [1909. — Я. Г.] року приїхав пок. Д. Січинський до Дрогобича, щоб в останнє попрощатись зі мною, тогді подав мені також усьо, що під пору памятав про свої писаня, а що сам писати не міг, тож я списав отсі дати [...]» [2]. Автор навів перелік творів, продиктованих йому тоді композитором. Оригінал цього списку, писаного олівцем, зберігся в добірці рукописів [8, арк. 56]. На першій сторінці картки напис Я. Ярославенка чорнилом: «Це спис творів Д. Січинського, які він подав мені сам будучи в мене в Дрогобичи у 1909 р. Ярославенко. 9/V 1941» [підкреслено в автографі. — Я. Г.]. Порівняння друкованого і рукописного списку свідчить, що у статті Я. Ярославенко неточно відтворив цей важливий документ, пропустивши три позиції. Наведена таблиця ілюструє розбіжності (формулювання кожної позиції подано за джерелами, дослівно):

«Спис творів Д. Січинського, які він подав мені <u>сам</u> будучи в мене в Дрогобичи в 1909 р.» [8, арк. 56]	Я. Вінцовський. Спадщина Дениса Січинського // Діло. — 1910. — 18 квіт. (№ 85). — С. 1.
1. По діброві вітер віє (Шевченко) Сольо тенорове (сопран)	1. По діброві вітер віє, тенорове або сопранове сольо (слова Шевченка)
2. 3 (2) мазурки 86-87рік	2. Три мазурки з року 1886 або 1887
3. Вальс в f-moll (Valse lento)	3. Вальс в f-moll (Valse lento)
4. Два (три) похоронні марші (Садовський, Радче (в c-moll))	4. Два (зглядно три) похоронні марші
5. Пісня без слів (Радче)	5. Пісні без слів фортепян
6. На вічний сон (Будзиновський, орхестра)	6. «На вічний сон» симфонічний фрагмент на фортепян, також на орхестру
7. Твори до вправ (Соколі) (Генрик Будзин)	7. Твори до гімнастичних вправ
8. Музика до штукоч театральних	
9. Мужеські хори?	8. Мужеські хори. Всякі

10. Минули літа (мішаний хор) у п. Анна Тисовецька Станіславів Бельведер голоси оркестральні Боян Станіслав	9. Минули літа молодії мішаний хор з фортепяном або оркестрою
11. Цитра (у п-ни ?) 50 композицій	10. З яких 50 композицій і пере-рібок на цитру
12. у о. Остапа Нижанковського	11. у о. Нижанковського Остапа різні річи
13. Лічу в неволі 14. Дніпро реве, у цукорника Заплатинського в Бережанах	12. Лічу в неволі» і «Дніпро реве» на мішаний хор в супроводі оркестри
15. Kolędy w Drogowyzu	13. Kolędy в закладі Дроговижу
16. Сагайдачний на 4 руки Радче	14. «Сагайдачний» марш на 4 руки
17. До слів Карманський 1 мужеський 2 сольові в Станіславові	15. Пісні до слів П. Карманського
18. у Якубовича в Станіславові	16. Твори у п. Якубовича в Станіславові
19. «Не пора» до слів Франка 1893	17. «Не пора» з року 1893.
20. 1892 р. Один у другого питаєм	
21. «Нудьга гнітить» мужеські хори	
22. a la Schumann Kinderszenen	18. «Kinderszenen» a la Schumann
23. на скрипці річи Reveire 1885-86 народний учитель Felinek	19. «Reviere» на скрипці з фортеп'яно
24. 1899 зі Стрийським Бояном на концерті о. Слободян на скрипці в g-moll 9/8 такт + назва?	20. Не знаний заголовок твору на скрипці з року 1899, що грав о. Слободян на прогуляках «Стрийського Бояна»
25. Гірнякова у Львові жінка Д-ра хімії (ц. є. Олександра Домбчевська)	21. Всілякі твори у п. Гірнякової у Львові
26. Valse: на філях Дністра на 4 руки	22. «На філях Дністра», вальс на 4 руки

«На другий день — писав далі у статті Я. Ярославенко, — т[о] є[сть] в суботу [27 березня 1909 р. — Я. Г.] попрямував був пок. Денис в дорогу до Станіславова, але чого, сего не знав сказати. — «Як стане мені гроший» мовив, «то піду далі у сьвіт, а як ні, то прийдець ся мені такої в Станіславові вмирати». — Ми

розпрощались в Стрию на двірці, куда я його був відвіз. Січинський поїхав до Станиславова, а я повернув в годину пізнійше до Дрогобича і ми більше не бачили ся. 27 мая 1909 досвіта одержав я ось-таку депешу зі Станиславова: «*Semp romer 27 po połudne rohogon. — Jakubowicz*». В депеші не тільки що імя було перекручене, але ще й запізно була мені доручена (сеж наша галицько-польська почта!) так, що остатний — можливий поїзд уже був відійшов і я не міг навіть віддати послідного поклону правдивому щирому українському музикови, а мому дорогому приятелеви...» [2]. Оригінал наведеної телеграми, писаний олівцем, теж опинився у цій рукописній збірці [8, арк. 57].

За кілька тижнів після смерті композитора Я. Ярославенко подав на шпальтах газети «Діло» коротке оголошення: «Письмом з дня 28 лютого с. р. просив та уповноважив мене пок[іийний] Денис Січинський видати усі його музичні твори, які находять ся між людьми, тому отсею дорогою прошу всіх тих, кому лишень милою була муза Покійного, щоб зволили прислати манускрипти в цілі їх опублікованя за адресою: «Теорбан», музична накладня у Львові, ул. Вроновська ч[исло] 8» [1].

На оголошення листовно відгукнулося чимало людей різних професій, які знали Д. Січинського особисто, в домі яких композитор бував і дарував їм автографи своїх творів. Таких листів у добірці — 23: українською мовою — від Євгена Якубовича (4), від Ольги Січинської (3), від о. Лева Джулинського (4), від Володимира Левицького (2), від Володимира Котовича, Олександри Гірняк (з Домбчевських), Івана Чупрея, Володимира Федака, А. Бачинського, Ярослава Грушкевича, Тадея Купчинського, Модеста Козловського (по 1); польською мовою — лист від Пжибьяка (Przybiak) від 16.07.1909 р. [8, арк. 6-7] та поштова картка з Бережан від Б. Заплатинського, власника львівської цукерні в Бережанах [8, арк. 3]. Пжибьяк інформував, що перейняв від якогось Климковського композиції Д. Січинського, написані в період роботи в Закладі в Дроговижу, — зокрема, «*pieśni postne ludowe*», які композитор гармонізував. Пжибьяк згадував, що Д. Січинський працював у Перемиському «Бояні» і був у близьких стосунках з директором Губчаком, в якого можуть також зберігатися твори композитора.

Деякі листи зберігалися в конвертах, у яких вони прислані, проте більшість окремо [8, арк. 11-18]: конверти разом з рукописами;

за їх відправниками й адресами можна зробити висновок, що вони є від тих самих осіб, що й листи, але який конверт якого листа стосується — встановити іноді проблематично.

Збереглися деякі рукописні матеріали, надіслані разом з листами. Таким є, зокрема, великий за обсягом лист німецькою мовою, датований «Stanislau September 1905», який містить біографію Д. Січинського [8, арк. 61-64]. У верхній частині листа — штамп фіолетовим чорнилом «Емануїл Січинський». Отець Емануїл Січинський був парохом села Радче коло Станіслава. У нього і його дружини Ольги — як у своїх родичів — Д. Січинський часто гостював, тому подружжя зберегло чимало автографів творів композитора. У кінці листа дописано фіолетовим олівцем: «На випадок видання сего листу в оригіналі поправив з грубого (т. є. в стилістичнім напрямі) о. Еман. Січинський». Ця німецькомовна біографія Д. Січинського була надіслана разом з листом Ольги Січинської від 3 липня 1909 р., про що зазначено в тексті листа.

До одного листа Ольги Січинської зберігся корінець «адресу пересилкового» (у нашому розумінні це чек про відправлення рекомендованого листа), де чорним чорнилом зазначено ім'я адресата: «о. Е. Січинський Станіславів poste restante», а кругла поштова печатка містить дату: «Stanislau 16.VI.09» [8, арк. 4].

У листі польською мовою начальника залізничної станції в Потуторах Яна Покорного (Jan Pokorny), датованому 30.03.1912 р. [8, арк. 10], до Я. Ярославенка йдеться про лист Модеста Козловського, який працював касиром на цій станції. Я. Покорний інформував, що у М. Козловського зберігається коло 60 композицій Д. Січинського. Однак М. Козловський у листі до Я. Ярославенка від 22.05.1912 р. відмовився надіслати автографи цих композицій для видавництва [8, арк. 44].

Ще одна квитанція «адрес пересилковий» засвідчує пересилання о. Левові Джулинському (його прізвище і місце проживання проштамповано фіолетовим чорнилом) до села Лапшина пакета з нотами [8, арк. 5]. У цьому пакеті був, мабуть, рукописний клавір опери «Роксоляна», який Л. Джулинський просив надіслати йому в поштової картці від 25.01.1910 р. [8, арк. 37].

Ці листи становлять науковий інтерес у кількох аспектах. Переводсім вони ілюструють процес збору творчої спадщини Д. Січинського і є авторитетними документами, що свідчать про її долю

в часовому відтинку між смертю композитора і передачею автографів його творів до бібліотеки НТШ. У них названо особистості з оточення Д. Січинського. Це, на нашу думку, важливо, оскільки у сучасному музикознавстві з них відомі хіба четверо-п'ятеро (Євген Якубович, Лев Джулинський, кривняки композитора — подружжя Ольга і Емануїл Січинські, Володимир Левицький), а про контакти композитора з іншими, не менш заслуженими особистостями (як, наприклад, Ярославом Грушкевичем, Іваном Чупреєм, о. Северином Борачком), взагалі невідомо. Листи людей з оточення композитора документують низку малознаних подробиць, що стосуються творчості Д. Січинського. Так, у датованій за поштовим штемпелем поштової картці від 21 січня 1910 р., о. Лев Джулинський просить Я. Ярославенка надіслати автограф клавіру опери «Роксоляна» Д. Січинського: «Я сего витягу, на чисто Покійним переписаного, дуже потребую, бо маю предложити до оцінки Косерваторії музичн[ої] в Відни» [8, арк. 36. — Підкреслено в автографі. — Я. Г.]. У листі до Я. Ярославенка, датованому приблизно першою половиною 1909 р., о. Лев Джулинський, як власник опери (оскільки він замовляв і платив Д. Січинському за її написання), висловив ідею про видання клавіру і з листом надіслав проект оголошення на передплату майбутнього видання «в як найкрасшім липскім [Лейпцизькому] виданю» [8, арк. 21-22]. Цікавою і невідомою подробицею є повідомлення в листі В. Левицького від 12.11.1909 р. [8, арк. 38] про наявність у нього партитури «Вечорниць» П. Ніщинського, яку Д. Січинський уклав для струнного оркестру.

Лист від Тадея Купчинського (брата виконавця-цитриста і композитора Євгена Купчинського) зі Львова від 25.08.1910 р. засвідчує існування у Д. Січинського окремого оригінального твору до Франкового вірша «Не пора». «З прикростию доношу, що нинішнє ціле пополудне жертвував я на пошукування за твором Д[ениса] С[ічинського] «Не пора» і на жаль — надармо. Натомість найщов я «Коби», яке було написане на другій половині того самого аркуша, з чого вношу, що хтось (або я?) віддер і собі (або комусь?) пожив. — Щось як крізь сон здаєтця мені, що я свого часу... колись... дав його Артимовичеви для «Бандуриста» [8, арк. 31], — писав Т. Купчинський. Далі нотним інципінтом він з пам'яті навів фрагмент мелодії твору. Можливо, це і є мелодія того хору на Франкові слова від 1893 р., який фігурує серед списку творів, які

Д. Січинський продиктував Я. Ярославенкові в Дрогобичі. Віднайдений цієї композиції могло би бути цікавим новим штрихом у нез'ясованій історії цієї пісні-гімну. Маючи в цьому листі такий важливий документ до історії пісні «Не пора», Я. Ярославенко нічого не згадав про наведені тут подробиці у написаній ним «Нотографії музичних творів до слів Івана Франка» [13], у якій значне місце відведено творам Д. Січинського до слів поета, зокрема — гармонізованій композитором хоровій обробці відомої мелодії до цих слів.

Автографи композицій Д. Січинського надсилалися Я. Ярославенкові або з проханням після використання повернути, або ж з умовою після опублікування всіх автографів передати до музею чи архіву. При потребі Я. Ярославенко особисто відвідував адресатів, ознайомлюючись зі збереженими рукописами покійного композитора і відбираючи з них твори для публікації у видавництві «Торбан». Він вів спеціальний облік всіх отриманих і переглянутих рукописів. Зберігся зошит у лінійку в цупкій сірій обкладинці, на якій посередині зазначено олівцем: «Я. Ярославенко. Денис Січинський його життя та писання» [8, арк. 47-55]. Аркуші зошита не скріплені, можливо їх кількість менша, ніж стандартна. Списано тільки половину зошита, в основному простим чорним олівцем, хоч є фрагмент, писаний фіолетовим олівцем. У тексті наявні правки, помітки синьою пастеллю і чорним чорнилом. Принцип запису в зошиті — щоденниковий: під конкретною датою, а іноді й місцем здійснення запису зазначено прізвище особи, в якій Я. Ярославенко побував або ж від якої отримав автографи Д. Січинського, а далі — переліки творів із зазначенням місця, а часом і дати їх написання. Перший запис у зошиті зроблений 13.06.1909 р. у Львові, останній — «Дня 7/V 10».

Як впливає з наведених фактів, матеріали зошита стали для Я. Ярославенка основою для написання статті «Спадщина Дениса Січинського». Переконають у цьому і подані у статті списки автографів творів Д. Січинського. Різниця полягає лише в тому, що у друкованому варіанті не зазначено місце і дату написання твору, ретельно зафіксовані у зошиті і взяті, мабуть, зі самих автографів Д. Січинського. Так, наведений у статті список творів від О. Гірнякової міститься у зошиті під датою «13/VI 09», від В. Котовича — у записі 15/VI 09, від В. Федака і Заплатинського — від 11/VII 1909. Винятком є перелік рукописних творів, отриманих

від рідні композитора — Ольги та Емануїла Січинських. У статті наведено лише 9 позицій, тоді як двома пересиланнями (згідно із записами зошита, 16 червня та 3 липня 1909 р.) Січинські надіслали рукописи 26-ти творів.

Крім розглянутих документів, є декілька таких, які опосередковано стосуються долі композиторської спадщини Дениса Січинського. Передовсім це лист Богдана Лепкого до Я. Ярославенка, писаний з Кракова 12 березня 1907 р: «В[исоко]Поважаний Добродію! Пересилаю Вам перевід свого вірша, до котрого таку гарну музику зладив Добродій Січинський. Та на жаль, ані поезії вірши, ані поетичности музики не хочуть у нас навіть критики зрозуміти. І мені жаль, що я пускав між люди свої вірші, тай жаль, що Ви для них музику хочете в новім виданю публікувати. Але то Ваша річ. Можливо, що як не тепер, то колись, в будучности люди відчинять уха й серце на тоті твори. А нині — най вони будуть для пана Домета більш нічим, тільки плаксивими продуктами. Побачимо чия правда. Може ті панове, що позують на дуже великих вчених та ще більше цивілізованих, зрозуміють колись, як низькими енуціяціями з високих своїх котурнів баламутили вони нашу суспільність... Як матиму час, то переложу Вам дещо більше — та не знаю, чи вдоволять Вас мої переклади. Сердечно здоровлю й кланяю ся Богдан Лепкий (Zielona 28). Пришліть мені еще оден примірник мого «Finale» [8, арк. 8]. До листа Б. Лепкий додав зроблений ним переклад польською мовою свого вірша «Finale» з власними правками. Ображений і гнівний тон листа поета був спровокований опублікованою 1907 р. рецензією на концерт, на якому було виконано «Finale» Д. Січинського. Автором рецензії був Володимир Домет Садовський, згадуваний у листі під псевдонімом «Домет». Рецензент, зокрема, писав про твір Д. Січинського: «Замість фортепянового соля, що з причини недиспозиції соліста заступлено теноровим сольом, почули ми нову композицію Січинського: Finale. Музично удала ся вона композиторови а інтерпретована солістом, так під виглядом вокальним як і самого віддання, як не мож лучше і гарнійше, припала публиці вельми до смаку. Ся точка [...] була справді найщасливійша з цілого концерту і публіка щирими оплесками приневолила соліста, додати ще одну пісню того ж композитора, відспівану не менше гарно, як попередню. Жаль тільки, що наші композитори вибирають до компонованя

хорів і пісень так плаксиві тексти, що поза моль-тонацію годі їм вихилити ся! Ще й до того перекомпоновують ті тексти з всякими ох! і ахами! і тремолями, що повстає в кінці такий серцедрапательний, галицько-руський твір, якого ніякий чужосторонній музик не зрозуміти ні розібрати не може. [...] Га! Що було, те ся минуло а живому живе повинно бути в голові; тому годі нам тільки плакати! Хіба-ж для нас не стало вже в гармонії дур акордів, веселі, палкої, повної життя мелодії? Чи мабуть наші композитори не перетворили ся в баби-плачки, щоби на сльози скорше злапати публіку» [9].

Також серед рукописів є недатований лист до Я. Ярославенка, який від імені «Станіславівського Бояна» підписали Петро Чайківський (голова) та Мирослав Гаврилів (секретар). Текст листа: «Високоповажаний Пане Інженер! Прикро нам дуже що Ви не зволили прийняти участі в нашій концерті, на яку ми числили і на якій нам дуже залежало. Отсим дякуємо Вам за прислані Вами з «Музичної Накладні» ноти та за приобіцяний даток на пам'ятник та пишемося з повним поважанем» [8, арк. 65]. Зорієнтуватися щодо часу й контексту появи цього листа допомагає лист Євгена Якубовича від 29.04.1910 р. Є. Якубович у 1899–1904 рр. був диригентом «Станіславівського Бояна», а з 1902 р. — засновником нотного видавництва при цьому хоровому товаристві. У листі повідомлялося, що «наш [Станіславівський. — Я. Г.] «Боян» хочить уладити концерт в річницю смерті. Хоча він припізнить ся, то еще нічого не шкодить. Розумієсь, що буде і відповідний відчит. Наколиб Ви такий мали, то гадаю, що добре булоб, аби Ви єго і у нас на концерті виголосили» [8, арк. 30]. Концерт пам'яті Д. Січинського справді відбувся 15 грудня 1910 р. в театральному залі товариства ім. С. Монюшка у Станіславові. У пресі зазначалося: «Дохід призначаєть ся на будову пам'ятника на гробі бл[аженної] п[ам'яті] Дениса Січинського. Добровільні датки на сю ціль просить ся слати на адресу: проф. П. Чайківський, Станіславів, ул. Пелеша ч. 22» [10]. Отже, Я. Ярославенко, знаючи про проведення концерту, не зміг приїхати на нього, але вніс кошти на спорудження надмогильного пам'ятника Д. Січинському. Газета «Діло» писала про суспільний резонанс концерту: «Станіславівський Боян» підняв ся похвального діла а іменно здвигнення пам'ятника на могилі свого почетного члена, довголітнього дірігента на найвизначнішого композитора Галицької України бл. п. Дениса

Січинського. В цілі придбання фондів на згадану ціль уладив «Станіславівський Боян» дня 15 грудня 1910 р. концерт присвячений пам'яті Дениса Січинського. Програма концерту складалась виключно з композицій Дениса Січинського. Симпатична акція «Бояна» відбилась ширим відгомоном у нашій громаді, чого найкращим доказом був сам концерт, на котрім зібрали ся численно приклонники і почитателі Музи Дениса Січинського. Чистий дохід з концерту разом з добровільними жертвами приніс поважну суму 250 К — та посунув значно вперед справу будови пам'ятника на гробі композитора» [4].

У статті «Спадщина Дениса Січинського» Я. Ярославенко повідомляв, що «манускрипти по ужиттю гадаю передати у архів наук[ового] тов[ариства] ім. Шевченка у Львові, наколи властителі на те згодять ся. На всякий случай зроблю так з тим, що заховали ся у мене» [2]. Митець реалізував свій намір. У «Справоздані з бібліотеки за час від 1 січня до 30 цвітня 1913» у «Хроніці НТШ» зазначено: «В часі, обонятім сим справозданем, до II-го відділу [рукописи, автографи, дипломати. — Я. Г.] даровали: 1) Я. Вінцковський (Львів) — збірку автографів композ[итора] Д. Січинського» [11, с. 22]. Після встановлення у 1939 р. радянської влади в Західній Україні бібліотека НТШ була розпорошена, саме цим можна пояснити, чому ці рукописи не увійшли до відповідних бібліотечних фондів. Ймовірно, окремі рукописи Я. Ярославенко міг особисто віддати до бібліотеки, адже 18 березня 1941 р. він обійняв посаду музикознавця Львівської бібліотеки АН УРСР (нині — ЛННБ України ім. В. Стефаника) і з невеликими перервами пропрацював тут до квітня 1948 р. [5, с. 39-41; 7, с. 11-13]. Саме періоду його роботи в бібліотеці стосується згаданий напис (датований 9.05.1941 р.) на списку творів Д. Січинського і розписка (датована «Львів 15 V. 1941») музикознавця і композитора Василя Витвицького, написана на папері в клітинку [8, арк. 2]. З розписки випливає, що В. Витвицький «взяв від тов[ариша] Вінцковського» один друкований збірник (назви не вказано) і 9 автографів композицій Д. Січинського (музика до вправ, 3 «пісні без слів», «Сагайдачний» (дві версії), «В осені», «Мазурка», «На вічний сон»).

Отже, рукописна збірка Д. Січинського є цінним документальним джерелом для простеження долі спадщини композитора. У ній подано цінні документальні свідчення про історію створення окремих творів Д. Січинського, про те, кому твір присвячено і подаровано,

хто і коли передав його автограф для публікації, а також про втрачені твори композитора. Крім того, збірка є важливим документом про діяльність Ярослава Ярославенка. Саме він виконав величезну за обсягом роботу щодо збору і паспортизації творів Д. Січинського. Передавши збірку творів у бібліотеку НТШ, Я. Ярославенко тим самим заклав фундамент для сучасного джерелознавчого дослідження творчості галицького класика української музики.

1. *Вінцовський Я.* В справі видання композицій бл. п. Дениса Січинського / *Інж. Яр. Вінцовський* // Діло. — 1909. — 4.06. (22.05) (№ 119). — С. 3.
2. *Вінцовський Я.* Спадщина Дениса Січинського / *Я. Вінцовський* // Діло. — 1910. — 18 (5).04 (№ 85). — С. 1.
3. *Горак Я.* Листи Дениса Січинського до Ярослава Вінцовського / *Я. Горак* // Записки Наукового товариства імені Т. Шевченка / ред.: *О. Купчинський, Ю. Ясіновський*. — Львів, 1993. — Т. ССХХVI: Праці музикознавчої комісії. — С. 281-303.
4. *І. Новинки.* На пам'ятник бл. п. Денисови Січинському / *І.* // Діло. — 1911. — 2.01.1911 (20.12.1910) (№ 1). — С. 7.
5. *Лаба В.* Творець українських маршів Ярослав Ярославенко: життєвий та творчий шлях / *В. Лаба*. — Львів, 2000. — 49 с.
6. [Листи Д. Січинського до Я. Ярославенка 1905–1909 рр.] [Рукопис] // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 169 (Д. Січинський), спр. 31.
7. *Романюк С.* Відділ мистецтва: події, факти, особистості / *Світлана Романюк* // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника : зб. наук. праць. — Львів, 2010. — Вип. 2 (18). — С. 5-43.
8. [Рукописні матеріали, адресовані Я. Ярославенку] // ЛННБ України ім. В. Стефаника. Інститут досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів. — Ф. (Й. Кишакевич), спр. 1338. — 65 арк.
9. [*Садовський В.*]. Рефлексії з приводу одного концерту / *Домет* // Діло. — 1907. — 12 (25).01 (№ 9). — С. 1-2 ; 13 (26).01 (№ 10). — С. 1-2.
10. *Станіславський Боян* // Діло. — 1910. — 8.12. (25.11) (№ 274). — С. 6-7. — Без підп.
11. Хроніка НТШ. — 1913. — Вип. II. — Чис. 54.
12. *Чарнецький С.* З позовклих листків / *С. Чарнецький* // Назустріч. — 1936. — № 24. — С. 2.
13. *Ярославенко Я.* Нотографія музичних творів до слів Івана Франка (по день 1/V 1941 р.) / підготов. до друку, вступ. стаття і комент. *Яким Горак* // Українська музика. — 2011. — Чис. 1. — С. 119-143.